

به ناوی خودای به خشندهی میسرهبان

به خيٲوكردنى ماسى كارب له پروژهى كشتوكالى

نووسينى

خه ليل جه سه ن محمد

پیناسه‌ی کتیب

ناوی نامیلکه ی	به‌خیوکردنی ماسی کارب
تاماده‌کردن و نووسینی	خهلیل حه‌سه‌ن موحه‌مه‌د
تایپ	ئاریان به‌رزنجی
دیزانی و به‌رگ	عادل به‌هادین ولیانی
تیراژ	۵۰۰ دانه
ژماره‌ی لاپه‌ره	۵۰
چاپخانه‌ی	سارا
سالی	۲۰۲۰

له به‌ریوه‌به‌ریتی گشتی کتیب‌خانه‌کان ژماره سپاردنی

() ی سالی (۲۰۲۰) ی پیدراوه

بەخپۆکردنى ماسى كارب

سوپاس:

سوپاس و پيژانينم بۆ بەرپيژ مامۆستا (عادل
ولياني) دەكەم، كە هاوكارم بووه له
ديزاینکردنى ئەم ناميلكهيه.

به‌خیوکردنی ماسی کارب

پیشه کی :

له زۆربه ی پرۆژه کشتوکالییه کان به مه به سستی پاشه که وتکردنی ئاو و باشتر به ریوه بردنی پرۆژه که ، چۆنییتی ئاودان ، ههوز دروستده کریت . پوونه ئه و حه وزانه ی که له دروستکردنیدا هیچ بنه مای هونه ری ره چاو نه کراوه ، ده کریت به هه ندیک گۆرانکاری ، ئه م جوړه حه وزانه بگۆردریت به حه وزی به خیوکردنی ماسی . ئه گه ر ئه و حه وزانه بکه و نه پشت زه وییه کشتوکالییه کان ده کری له ئاوه زیاده که ی که له بهر حه وزه کان ده پروات بو مه به سستی ئاودانی کشتوکالی (به ره می کیلگه یی ، سه وزه وات و میوه و باخداری) که لکی لیوه ربگیری واته به تیریک دوو نیشانه بشکیینی ، هونه ری کشتوکال له وه دایه بتوانی

به خيوكردنى ماسى كارب

زۆرتىرىن و باشتىرىن به رهه م به كه مترىن تىچوو و كه مترىن كات و وزه بخه يته بهر دهست، به رهه مى ماسى يه كي كه له و به رهه مانه ي كه جوتيار ده توانى له پال كشتوكالدا به رهه م به ينى و داها تىكى باشى لى دهست بكه وى چونكه ماسى يه كي كه له و خوراكانه ي به هاى خوراكى زور باشيان تىدايه و له هموو وهرزه كانى سالدا بازاری خوى هه يه و پالپشتىكى زور باشه بو به هيز كردنى بارى ئابوورى ولات.

تاییه تمه ندی به خپوکردنی ماسی کارب له حه وزی ئاوی
پروژه کاندا بریتین له :

۱. سوود وهرگرتن له حه وزی ئاوی پروژه ی
کشتوکالی بو دوو مه به ست.

۲. سوود وهرگرتنی باشت له ئاوی پروژه که .

۳. به ره مه یانی باشتین جوړی پروتینی سپی
(گۆشتی ماسی)

۴. زیادکردنی داهات بو جوتیار

۵. زیادکردن و گه شه کردنی به ره هم و به
کاره یانی ماسی له ناوچه ی گوندنشینه کان.

۶. زیادکردنی هلی کار به شیوه ی راسته وخو و
ناراسته وخو له ناوچه گوندنشینه کان.

۷. كه م به كارهيئنانى پەين و زيادكردنى ريژهى به ره مهينانى به رووبوومى كشتوكالى (به هوى دهوله مەند بوونى ئاوى هەوز به مهواد و پيسايى ماسى كه پەينىكى گونجاو بو كشتوكال كردن له پروژه كشتوكالیهكان ههژمار دهكریت).

۸. دابينكردنى خوراك بو ماسى له ناو پروژهى كشتوكالى وهك جو، گه نى و و هتد.

باروودۆخی گونجاو بو به خییو کردنی ماسی کارب بریتین
له :

بپری ئاو: ئاو شوینی ژیانی ماسیه و گرنگترین پۆلی
ههیه له به رهه مهینانی ماسی.

تاییه تمهندی ئاو :

ههتا ئاو له ههوزی به خییو کردنی ماسی کارب له
باربیئت ، پیژهی به رهه مهینانی ماسی باشت ده بیئت.

۱. سوپیری ئاو : ماسی کارب له ئاوی شیرین یان
که میك سوپیر به خییوده کریت، ده بی پیژهی
بوونی خوئی (سوپیری) له (۵) گم خوئی بو (۱)
لتر ئاو که متر بی.

۲. پلەى گەرمى ئاۋ: باشتىن گەشەكردنى ماسى

لە پلەى (۲۵) پلەى سىلىزى پوودەدات.

۳. ئۇكسىجىنى تاۋاۋە : بىرى ئۇكسىجىنى گىراۋە لە

ئاۋى ھەوز بۇ بەخېۋىۋى ماسى كارب زىاتر

لە (۵ ملگم) بۇ لىترىكە.

۴. ھايدروچىن (PH) ھايدروچىنى ئاۋ، ترشى

يان (PH)، باشتىن PH بۇ بەخېۋىۋى

ماسى كارب، $ph = (۷) ۵$ ، PH گونجاۋ (۸-

۵(۷).

ناساندنى ماسى كارب بۇ بەخېۋىۋى : ماسى كارب

لە جۆرى ماسى ئاۋى گەرمى مام ناۋەندە.

جوۆره کانی ماسی کارب

۱. کاربی ئاسایی common-carp
۲. کاربی گیایی (گراس) Grass carp
۳. کاربی زیوی یان (سیلقەر کارب) Silver Carp
۴. کاربی سەر گه وره : Big – head

۱- کاربی ئاسایی :

ئەم جوۆره ماسیە لەشیکی پانی هەیه و لەشی بە پوله کەهی گه وره داپۆشراوه، ئەم جوۆره ماسیە لە لارو و میروه کان و کرمه کان خۆراکی خویان دابین دەکەن. نەژادی ماسی کاربی ئاسایی :

به خيوكردنى ماسى كارب

- كاربى ئاساى common carp : له شى به ته واوى به پوله كه داپوشراوه.
- كاربى چهرمى Leather carp : له شى تا نزيكى پشتى بى پوله كه .
- كاربى ئاوينه يى : له شى پوله كى كه مه وقه باره ي پوله ك گه وره يه (له كاتى سورانى له ناو ئاودا رووناكى وه كو ئاوينه ده داته وه).
- كاربى خه تى linear carp : پوله كه كانى گه وره يه و له سه ره يله كانى ته نشتى له شيه تى .

كاربى ئاساى

كاربى چهرمى

کاربی ئاویڤنەیی

کاربی هیلی

۲- ماسی (کاربی گراس): ئەم جوۆرە کاربە لەشی دریژ و سەری پانە و چەناگەیی خەرە، لەشی ماسی بە پولهکەیی گەورە داپۆشراوە، ماسی گراس بە شیۆهکی سروشتی لە رووهکی ئاوی خوۆراک وەردەگرییت و لە ماوهی بەخیۆکردنیدا ویڤنجەیی پیڤدەدرییت.

۳- کاربی زیوی (سیلفەر) : silver carp ئەمجوۆرە کاربە لەشی وەک پەرتووکە، رەنگی لەشی زیویە و لەشی بە پولهکەیی وردی بریقەدار داپۆشراوە.

۴- کاربی سەر گەورە : big head ئەمجوۆرە کاربە سەری گەورەییە و لەشی پانە،

بە خېۋو كوردنى ماسى كارب

پولەكەي لەشى وردە ، سەرى گەورەو،
چاۋەكانى بچووكن، دەمى گەورەيە.
خۆ ئامادە كوردن بۆ خېۋو كوردنى (ماسى ئاۋى مام ناۋەند) لە
جەۋزى بە خېۋو كوردنى ماسى :

۱. ئامادە كوردنى جەۋز
۲. داين كوردنى ئاۋ لە سەرچاۋەي ئاۋى خاۋين
۳. داين كوردنى ماسى بچووك بۆ ناۋ جەۋز
۴. پەين كوردن بە مەبەستى بەرھەمەينانى خۇراكى
سروشتى لە جەۋزدا
۵. جۆرى ئالەف
۶. چۆنپەتى پېدانی ئالەف
۷. تەندروستى و پېگريكردن لە نەخۆشى

۸. گواستنه وه و بارکردن و فروشتنی ماسی
به ره مهینراو

۹. چاککردنه وه ی هه وزه کان به مه به سستی
به خییوکردنی ماسی بو سالی داهاتوو.

چونیتی ناماده کردنی هه وز به مه به سستی به خییوکردنی
ماسی کارب :

به نه جامدانی گورانکاریه کی که م و به بی زیان
گه یانندن به پرورهی کشتوکالی ده کریت ئەم جوړه
هه وزانه ی بو به خییوکردنی ماسی ناماده بکریت .

۱. ده رکردنی خلته نیشته وه جیاوازه کانی ناو بنی
هه وزه کان .

۲. داپوشینی هه وز به قهسل (بن و دیواری
هه وزه کان) به مه به سستی پاکژکردنی و له

ناوبردنى ميكروپ و ئەو ھۆكارانەى كە
نەخوشى بلاو دەكەنەوہ.

۳. دانانى شەبەكەيەك لە شوينى ھاتن و

دەرچوونى ئاوى ھەوز ئەم كارە بەمەبەستى

پيگريکردن لە شتى نامۆيە بو ناو ھەوزەكە

ووردى كۆنەكانى شەبەكەكان بە پيى قەبارەى

ماسيەكە و كيشى ماسيەكە دەگۆرييت بە

شيۆەيەك ماسيەكان ليۆەى دەرباز نەبن.

۴. پيگ خستنى ئاستى ئاوى ناو ھەوز: بەرزى

ئاوى ناو ھەوز لە كاتى بە تالکردنى ئاو، لە

كاتى ئاوداندا لە پەرۆژەى كشتوكالى بە

مەبەستى پيگريکردن لە ھيلاك كردن و زيان

گه یانندن به ماسی یه کان ناییت ئاستی

دابه زینی ئاو له (۵۰ سم) که متر بییت

۵. دیاریکردنی شوینی هاتن و ده رچونی ئاو

بوئاو جهوز: شوینی (هاتن و ده رچوونی)ی

جهوز زورترین رولیان ههیه و ئهم کاره ده بیته

هوئی باشکردنی جولهی ئاو و گوپینی ئاوی

جهوز باشتر ده کات و ههروه ها دابه شکردنی

ئوکسجین و پلهی گهرمی ده رچوونی مه ودای

زیاده و گازه زیانبه خشه کان.

۶. دانانی فه راره ی ههوا له جهوزدا:

له هه موو پروژه کانی به خیوکردنی ماسی که

سه رچاوه ی ئاوی جهوز بیره، پیشنیار ده کریت به

دانانی فه راره ی له ناو جهوزدا

كاتى گونجاو بو تيكردنى په نجه ماسى بو ناو جهوز:
كاتى گونجاو بو تيكردنى ماسى جهوزه كان مانگى
(۳) بو (۴) ه
نیشانه كان بو هه لېژاردنى ماسى بچووك و تهندروست
بریتین له :

۱. سیمایه کی تهندروست و به هیز و روخساری
ئاسایی بیټ.
۲. چاوه كانى تهندروست بن و ئاوساو نه بن .
۳. ماسولكه كانى پشتى ريك و بهرز بن.
۴. پولكه كانى ماسى تهندروست بن .
۵. رهنگى له شى گه شاوه بى.

چونیه تی گواستنه وهی په نجه ماسی له ناوی مام
ناوه ند:

بارکردن و گواستنه وهی ماسی بچوک یه کیکه له
گرنگترین کرداره کان له پرورژی به خپوکردنی ماسی
کارب، نه گهر نه م رینمایي و خالانه ی به پیی
پیویست جیبه جی نه کریت ده بیته هو ی
ماندووبوونی ماسی له کاتی بارکردن و
گواستنه ودها، له گهل زیان گه یانندن و هیلاک کردنی
ماسی بچوکه کان له دوا ی گواستنه وهیان بو ناو
حهوز، نه م ماسیه بچووکانه تووشی نه خووشی و زیان
ده بن .

أ. پیش بارکردن و گواستنه وهی ماسی بچوک
ریکه وتن بکری له گهل شوینی فروشتنی په نجه

ماسى ژماره و كييشى يه كه مى په نجه ماسى
پيويست و كاتى بار كردنى ماسى بچوك له لايه ن
سه رپه رشتياري پروژة له گه ل سه نته رى
به ره مه پيئان و دابه شكر دنى ماسى بچوك (كه
له روى ته ندروستى باشه و به لگه ي پشتگيرى
ته ندروستى پروژة ي هه يه كه بو ماوه ي (۱-۲)
پوژ پييش بار كردن ئالف به ماسى بچوك
نادريت.

رېڭاگانى گواستنه وهى ماسى بچووك :

۱. له رېڭاي ته نكيبه وه :

به گشتى به مه به ستى گواستنه وهى په نجه ماسى به
ژماره ي زياتر له پينچ هزار په نجه ماسى و
گواستنه وهى بو رېڭاي دوور و بو ماوه ي دري ژخايه ن
به كار ديت هه تا ماسيه كان هيلاكاتى كه متر ببيت و
سارد كردنى ئاوى كوڭاي گواستنه وه به
به كار هينانى ئوكسجين نه گهر به تانكى بار بكرت

گواستنه وهى ماسى بچووك

به ځيوکردنی ماسی کارب

۲. سوود وهرگرتن له کیسی پلاستیک :

له کاتی گواستننه وهی

ماسی بچوک به

کیسی پلاستیکی

ده بیټ ره چاوی ئەم

خالانه بکریټ :

۱. کیسه که ئەستور بیټ

۲. تیره ی پلاستیک (۴۰-۵۰) سم بیټ

۳. به رزی پلاستیک (۱.۵) یه که مه تر و نیو بیټ

۴. ۱/۳ به رزی نایلون پر بکریټ له ئاو و ۲/۳

باقیات به ئوکسجین پر بکریټ

۵. به ره چاوکردنی کیشی په نجه ماسی وماوه و

دووری گواستننه وه و پله ی گهرمی هه وا که

(۱۵۰۰-۵۰۰) په نجه ماسی بو هه ر نایلونیک

داده نریت .

۶. سه ری کیسه کان تووند بکریت هه تا ئوکسجینی

ناو نایلون دهرنه چیت .

۷. په تو یان شتیکی نه رم له ژیرکیسی نایلوندا

دابنریت هه تا نایلونه کان له ماوه ی بارکردن و

گواستنه وه دایاندا نه دری و کون نه بی . له کاتی

گواستنه وه ی به کیسی نایلون ته نها زوو زوو

ته پر کردنی په پویه ی دواوه ی سه ر نایلونه کان

پیویسته .

۸. روی نایلونه کان دابیوشریت هه تا هه تا و

راسته و خو له نایلونه کان نه دات و به م ریگایه له

گه رمبوونى ئاو، هيلاكات و زيان گه ياندن به په نجه ماسى ريگى ده كريت .

۹. به مه به ستي جيگير كرن و دابه زاندى پله ي گه رمى ئاوى ناو نايلونى گواستنه وهى ماسى له نيوان نايلون و له سهر لايلونه كان بريك سه هول داده نريت

ب. له دريژايى ماوهى گواستنه وهى په نجه ماسى ئەم كارانه بكریت :

۱. زياد كردنى بريك خوي به بى يوډ (۱٪) بو ناو ئاوى كوگاي گواستنه وهى به مه به ستي ريگير كردن له هيلاكات

۲. سارد كردنى ئاوى كوگاي گواستنه وه به به كارهيئاننى سه هول

۳. بەكار ھېنانى ھاراۋە پودرەيى ميخك (وەك ئارام كەرەۋەيەك) بۆكەمكردنى ترس لە ناو پەنجە ماسىيەكاندا، لە كاتى گواستنەۋەياندا (۲۰-۴۰) مىلى گرام لە لىترىك ئاۋى كۆگا بۆ گواستنەۋەي (لەكاتى جىبەجىنكردن و بە كارنەھىنانى بېرى گونجاۋى بۆدرەي گولى ميخك لەۋانەيە بىتە ھۆى بىھۆشى تەۋاۋ و لەناۋچوونى ماسى بچووكەكان .

۴. سەير كردنى كۆگاي گواستنەۋەي ماسى بچوك لە ھەر نىوكاترژمىر يەكجار و دلىابوون لە تەندروستى ماسىيەكان و سىستىمى گەياندىنى ئۆكسىجىن و ھەرۋەھا دلىابوون لە بوونى ئۆكسىجىن لە كەبسولدا و بارودۆخى ماسىيە

بچوكەكان و پلەى گەرمى ئاوى تانكى
گواستنهوه .

ج. لەكاتى گواستنهوهى ماسى بچوك بۆ ناو حەوز
:

۱. بۆ گواستنهوهى ماسىيەكان بۆ حەوزى بە خپۆ
کردن ئەگەر بە نايلۆن كرابوو (پيويستە نايلۆنەكان
بۆ ماوهى (۵) خولەك لە ناو ئاوى حەوزەكان بىت
بۆ هاوسەنگ كردنى پلەى گەرمى ئاوى نايلۆنەكان
و ئەگەر بە تەنكى بوو ئەو گواستنهوهيه بۆ حەوزى
بە خپۆ كردن بە سەتل كە بە هەمان شيوه
نایلۆنەكان لە ناو ئاوى حەوزەكاندا دابنریت تا كو
پلەى گەرميان يەكسان دەبیت و پاشان بەرەلا
دەكریت لە ناو حەوزەكاندا

۲. پەنجە ماسىيەكان بە ئارامى بگوازىتەوہ بۆ

ناوحەوز

۳. دواى گواستنهوہى پەنجە ماسى بۆ ناو حەوز،

پييدانى ئالف بە ماسى بچوك (۱-۲) پوژ

بوہستينرييت..

خەملاندنى كيشى ماسى :

دواى گواستنهوہى ماسى بچوك بۆ ناو حەوز،

مانگى جاريك بۆ دلتيا بوون لە گەشەى و خوراكى

(ئالفى) بەكارهاتوو، (۱-۵ %) لە ماسى بچوكەكان

دياريدەكريين و دەكييشريين. بەم كارە دەتوانين

پيژەى گەشەكردنى پوژانەى ماسى، گورپىنى

خوراكي بەكارهاتوو و خەملاندنى خوراكي

به كارها توو بزانيں بو مان دهرده كه ويئت و ناگامان له
گه شه كردنى ماسيه كان ده بيئت
تيكراى كييشى گشتى ماسيه كان له هوز = ژماره
گشتى ماسيه كان له هوز * كييشى مام ناوه ندى
ماسى.

خوراكى ماسى كاربى :

ئه م جوړه ماسيه هه موو شتيك ده خوات :

۱. خوراكى سروشتى : وهرگرتنى خوراك له

به ره مه كانى سروشتى هوز كه بريتيه له

(كرم، لارفا و ميروه كان و..... هتد).

۲. خوراكى (دهستكرد) : بريتيه له ئاله فى چر كه به

دووشيوه داين دهكريت.

- پالىتى كارخانىسى : كە تىيدا ھەموو پىيوستىھەكانى خۇراكى ماسى رەچاودەكرىت .
- دروستكرىدى خۇراكى دەستكرىد:كە لە پروژەكەدا دروست دەكرىت و لە پاشماوھى بەرھەمە كشتوكالىھەكانى ناوپروژەى كشتوكالى ۋەك جو، گەنم دروست دەكرىت، جوړى ئالەف كە بو ماسى بە كار دىت، دەبىتتە خۇراكى مروقه.
- كاتىك لەپىكھاتەى ماددەكانى خۇراكى سوود ۋەردەگىرىت پىداووستى ماسى باشترو زىاترو داىن دەكرىت .
- بە كارھىنانى يەك جوړ ماددەى خۇراكى لە وانەيە بىتتە ھوى كەمى گەشەكرىدى ماسى.

به خيوكردنى ماسى كارب

خوراكى ماسى كاربى گيا خور (گراس كارب) :

ماسى گراس سهرهراى نهوهى ئاله فى وشك و وينجهى
سهوز دهخوات، كهلكيش له قهوزهى ناو ئاوى
حهوزهكان وهردهگرى .

پەيوەندى پەلەي گەرمى ئاوى حەوز لە گەل پيئدانى
ئالەف:

لە خواردن بوەستىت	پەلەي گەرمى سەرو (۳۵) پەلەي سىليزى
بەرى ئالەف كەم بەدىت هەتا كيشەي ئوكسىجىن بۆ ماسى دروست نەبيت	پەلەي گەرمى (۳۰-۳۵) پەلەي سىليزى
زۆرتەين بەرى خوراك بەدىت	پەلەي گەرمى (۲۵-) (۲۸) پەلەي سىليزى
كەمتەين ئالەف بەدىت	پەلەي گەرمى (۱۵) پەلەي سىليزى
پيئدانى ئالەف بوەستينريت و نابيت ئالەف بە ماسى بەدىت	پەلەي ژيەر (۱۲) پەلەي سىليزى

تیبینی سه بارهت به به ریوه بردنی پرۆژه و پیدانی
ئالەف :

۱. ئالەف پیویسته دوچار له پرۆژدا (به یانی و

عەسر) به ماسیهکان بدریئت

۲. بو دلتیابوون له وهی ئایا ئه و بره ئالەفه بو

ماسیهکان گونجاوه، (۲-۳) کاترژمیروای

پیدانی ئالەف، سهیری حهوزهکان بکریئت و له

کاتی نهبوونی ئالەف له ناو حهوزدا بپریک ئالەفی

بو زیاد بکریئت

۳. له پرۆژانی هه ور و باران و به فر باریندا نابیئت

ئالەف به ماسی بدریئت .

۴. له پرۆژانی نیوه هه وردا پیدانی ئالەف نیوه

بکریئت .

۵. لە كاتى بە كارھىنانى گەنم و جو له پىكھاتەى
ئالەفدا دەبىت (۱۲) كاتژمىر پىشتەر لە
شوىنىكى سىبەردا بكرىتە ئاوەه .
۶. لە كاتى بوونى ھەر جوړه حالەتىكى لە ناكاو
وہك ماندوو بوونى بە كۆمەلى ماسى، قورا و
بوونى ئاو، ناپوونى ئاوى ناو ھەوز، برىنى
كارەبا نابىت ئالەف بە ماسى بدرىت .
۷. بە رەچاوكردنى بوونى كىشى ماسىھەكان
ئالەفیان بو زیادبكرىت
۸. لە سەرھەتای بە خىوكردنى ماسى دەبى تۆمار
كردنى لە ناو دەفتەرى تۆمارى زانىارى پوژانە
ئەنجام بدرىت .

۹. له كاتى نه خواردنى ئالف له لايه ن ماسى ناو
حهون، به هاوكارى پسيپورى ئهم بواره دهبى
كيشه كه چاره سهر بكرىت.
۱۰. له مادهى تهنروسى و سه رچاوهى
باوه رپيكر او سوود وه ر بگري ن .
۱۱. باشتري ن كات بو پيدانى ئالف (۱) كاتر مي ر
دواى هه له اتنى هه تاو تا يه ك كاتر مي ر پيش
خورتاوا بوونه.
۱۲. له كاتى بوونى ليلى ئاو يه ك جار ئالف به
ماسيه كان بدرىت هه تا مردنى ماسيه كان
روونه دات .
۱۳. پيدانى ئالف له كاته ديارى كراوه كاندا ئه نجام
بدرىت .

١٤. پیدانی ئالەف لەچەندین شوینی حەوز ئەنجام

بدریت و شوینەکان جیگیر بیت

١٥. قەبارەى پالییتی ئالەفی ماسى بە پىی كیشى

ماسى ئامادە دەكریت و تیهرى پالیّت ئەبى

١/٣ دەمى ماسیهكان بیت .

١٦. یەك بو دوو پوژ پىیش راوکردنى ماسى پیدان

ئالەف بە ماسى بوەستینریت.

١٧. لە کاتی پیویست بوون بە مکملاتی خوراکى و

قیتامینات، بەکارهینانیان بەپىی رینمایى

پسپورى ماسى ئەنجام بدریت

١٨. لە کاتی کەمى ئوکسجینی تواوه لە ناو ئاو

دەتوانین لە فرارەى ئوکسجین بو ئاو زیادبکەین

(Concentrated)

تاييه تمهندى به كارهيئنانى پاليت (عهله فى مورکز)

✓ به به كارهيئنانى به رده وامى ئالەقى، پيويست بۇ
كارب به تهواوى دابىن بكرىت و تيچووى
خۇراك به %۳۰ بكرىت.

✓ ئاسان به كارهيئنانى پاليت له پرۇژه
كشتوكالیه كان دهبيته هوى كه مكردى هيىزى
كريكار .

✓ به كارهيئنانى پاليت دهبيته هوى خيرا
گه شه كردنى ماسى و ماوهى به خيوكردنى
ماسى كورت خايه ن دهبيت .

✓ بەکارھێنانی خۆراکی گونجاو و تەندروست کە دەبێتە ھۆی ئەوھە تەندروستی و بۆنی ماسی خراپ نەبێت و لە پروی ئابووری سوودی زیاتر بێت.

ماوھە بەخێوکردنی ماسی کارب :

ماوھە بەخێوکردنی ماسی کارب پەیوەندی بە کێشی سەرھتایی ماسی بچوکە، پلەھێ گەرمی ئاو ناو حەوز و چۆنیەتی پێدانی ئالەف و لە سەرھتای بە خێوکردنی ماسی ھەتا کاتی ھاوکردنی، شەش مانگە، باشترین کات بۆ بەخێوکردنی ماسی (کۆتای وەرزی زستان و سەرھتای وەرزی بەھارە) و کاتی ھاوکردنی ماسی، بەرھەم ھاتوو کۆتایی وەرزی کشتوکالی (وەرزی پاییزە) .

خالى گرنىگ له به رڼوه بردن و به خيوكردن ماسى كارب :

۱. كړدنه وهى دهفته رى توومارى پوژانهى پړوژهى

به خيوكردنى ماسى .

۲. پاك كړدنه وهى به رده وامى شوينى چوونه ناوه وه

و ده رچوونى ئاوى هوز و كو كړدنه وهى

پاشماوهى بنى هوز و قهوزهى سهر ئاو .

۳. ههول بدريټ دابه زينى ئاوى هوز له نيو مهتر

كه متر نه بيټ

۴. كو كړدنه وه و حيساب كړدنى پوژانهى

هيلاكاتى ماسى و ناشتنيان له چاله

قسليه كاندا .

5. رېڭرىکردن لەو كېشانهى كه بالندهكان دروستى دهكەن و چارهسەرى بە رېڭاى گونجاو.
6. كۆنترۆلى حەزى خواردنى ماسى بۆ پاراستنى سەلامەتى ماسىيەكان .
7. كۆنترۆل و تۆمارکردنى پوژئانهى رەفتار وجموجولى ماسىيەكان (كۆبونەوهى ماسىيەكان لە نزىك شوينى چوون و دەرچوونى ئاو) و قەراغەكانى حەوز، مەلەکردنى ماسى كه ئاساىى نەبىت .
8. ئەنجامدانى پشكنين و شىكارىکردنى كردنى ژمارەيهك ماسى هەر مانگ يان يەك جار و پشكنينى ئاشكرای و ناو جەستەى ماسى بە

تايبه تى جگه رو سيه كان له لايه ن پزيشكى

قيته رنه رى به مه به ستي چاره سه ر كردن و

پيدانى دهرمان له كاتى هه بوونى نه خوئشى .

۹. به كارهيئانى قيسل له كاتى پيوست له

كاتيكد:

كه ph ئاو له (۷) كه متره ئه و هه وزانه ي كه قه وزه ي

هه يه به كار ديئت، به هوئى زياد بوونى مه واد له

هه وزدا له ماوه ي به خيوكردن، مه ترسى كه مى

ئوكسجينى تواوه له ئاوى هه وزدا هه يه. نه خوئشى

كه هه موو ماسيه كان تووشى نه خوئشى ده كات.

باشتره وايه قسل له كاتى هه له اتنى هه تاو كه (ph)

ئاو كه مه و له پوژئانى هه تاو و به ئاراسته ي با له

هه وز به كاربه يئريئت.

بەریوەبردنی ڤاوکردنی ماسیەکان .

۱. کاتی گونجاو بوَ فرۆشتنی ماسی کاتیگ ماسی

کیژی (۱/۵) کگم بی و له کۆتایی وەرزى

کشتوکال بفرۆشیت .

۲. دوو پوژ پێش فرۆشتنی ماسی ناییت ئالەف بە

ماسی بدیت .

۳. له کاتی ڤاوکردن ڤووناکی گونجاو بەکار بی و

پێگری بکیت له ترس و زیان گەیاندن بە

ماسیەکانی ناو حەوز .

۴. ماسی ڤاوکراو بشۆردیت و له سندوقی تایبەت

بو گواستنهوه دابنیت .

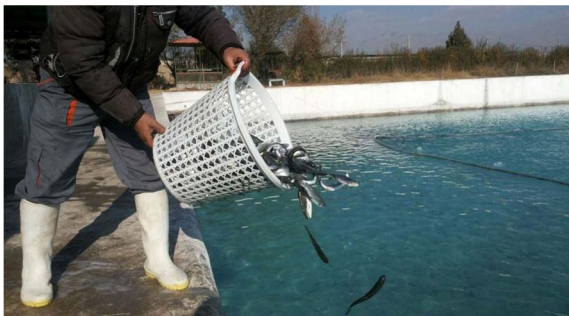
۵. ئەگەر به نیازنن هه‌موو ماسیه‌کان پراو بکه‌ن، قولای چه‌وز تا نیو مه‌ترییت و دوای پراوکردنی یه‌که‌م یه‌کسه‌ر ئاو بخه‌نه سه‌ر چه‌وزه‌کان.
۶. پراوکردن به‌یانیان زوو به‌ فیئکی ئە‌نجام بدرییت و هیزی کاری گونجاویش هه‌بییت .
۷. دوای پراوکردن هه‌تا (۲۴) سه‌عات به‌ ماسی ناو چه‌وز ئاله‌ف نه‌درییت .
۸. (۲۰) پوژ پێش پراوکردنی ماسی نابییت هه‌یچ ده‌رمانیک به‌کاربه‌یئیرییت .

رێگاکانی ڤاوکردنی ماسی حەوز :

۱. ڤاوکردنی ماسی گەورەکان لە ماوهی بەخیوکردنیدا .
۲. ڤاوکردنی بەشیک لە ماسیەکان لە دواى قوناغی بەخیوکردنی ماسی .
۳. ڤاوکردنی هەموو ماسیەکان
۴. پێش بردنی ماسیەکان بۆ بازار، ماسیەکان بە پێى جوور و سائز جیا بکریتهوه .
۵. هەول بەدریت بە زووترین کات دواى ڤاوکردنی ماسی بگهیهنریته بازار بە مەبهستی فرۆشتن .

به خيوكردنى ماسى كارب

نوسەر

وهرگيڤرى ياسايى زمانى فارسى بو كوردى و به

پيچه وانه وه

ناوى ته واو: خهليل حهسه ن محهمه د

سالى له داىكبون: ۱۹۷۵. سليمانى.

بروانامه: به كالوريوس له كشتوكالدا.